

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 105/08-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. apríla 2008 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti C., s. r. o., B., zastúpenej advokátkou Mgr. E. B., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práv zaručených čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozhodnutím Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 40 Cbs 77/99 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti C., s. r. o., o d m i e t a pre nedostatok právomoci.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. júla 2007 doručená sťažnosť spoločnosti C., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva vlastníť majetok zaručeného čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku zaručeného čl. 1 Dodatkového protokolu k dohovoru postupom a rozhodnutím Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej aj „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 40 Cbs 77/99.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že krajský súd vydal 11. júna 2003 rozsudok č. k. 40 Cbs 77/99-Ma-211, ktorým zamietol návrh sťažovateľa ako majoritného akcionára spoločnosti K., a. s. (ďalej len „Kúpele“), a MUDr. V. S. na vyslovenie neplatnosti konania mimoriadneho valného zhromaždenia a neplatnosti uznesenia mimoriadneho valného zhromaždenia Kúpeľov z 28. októbra 1999.

Sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu odvolanie, o ktorom Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) rozhodol 17. júna 2004 rozsudkom č. k. 4 Obo 149/2003-242 tak, že rozsudok krajského súdu ako súdu prvého stupňa potvrdil.

Sťažovateľ 3. januára 2005 podal podnet na Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky, ktorým žiadal o podanie mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) proti rozsudku najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho zo 17. júla 2004. Generálny prokurátor doručil 26. augusta 2005 najvyššiemu súdu ako súdu dovolaciemu mimoriadne dovolanie vzhľadom na to, že „v rozhodnutí odvolacieho súdu videl porušenie zákona a poškodenie práv sťažovateľa“.

Najvyšší súd ako súd dovolací rozsudkom sp. zn. 1 M Obdo V 9/2005 z 30. apríla 2007 mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora proti uzneseniu najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho č. k. 4 Obo 149/2003-242 zo 17. júna 2004 zamietol.

Sťažovateľ v podanej sťažnosti uviedol, že „*uvedenú ústavnú sťažnosť podáva v dvojmesačnej lehote, keďže napadnutý rozsudok 1 M Obdo V 9/2005 bol doručený sťažovateľovi (...) 24. mája 2005 (ide zrejme o chybu v písaní, správny údaj má byť 24. mája 2007, pozn.) a druhému účastníkovi – F. 29. mája 2005 (tá istá pozn. ako pri*

predchádzajúcom dátumovom údají, pozn.) a právoplatnosť nadobúda doručením všetkým účastníkom“.

K otázke prípustnosti sťažnosti sťažovateľ uviedol, že „postupom sťažovateľa a to podaním žaloby na Okresnom súde v Banskej Bystrici (ide zrejme o chybu v písaní, správny údaj má byť Krajský súd v Banskej Bystrici, pozn.) o neplatnosť uznesení VZ, podaním odvolania proti jeho zamietajúcemu rozsudku a akceptovanému podnetu Generálnemu prokurátorovi SR na podanie mimoriadneho dovolania, sťažovateľ využil všetky zákonné možnosti, ktoré mohol využiť pred všeobecnými a Najvyšším súdom SR (§ 53 ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. v platnom znení)“.

K porušeniu základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy sťažovateľ uviedol, že jeho snaha chrániť svoje práva akcionára Kúpeľov prostredníctvom súdneho konania bola neúspešná a jeho akcie mu boli „v rozpore s platným právom“ odňaté. „Súdy“ svojím postupom a rozhodnutiami „odobrili postup (...) ostatných akcionárov akciovej spoločnosti, ktorí v čase konania mimoriadneho valného zhromaždenia a následných valných zhromaždení boli len minoritnými akcionármi (...). Postupom súdov boli menšinoví akcionári tak posmelení, že v rozpore s platnými a účinnými predbežnými opatreniami ďalej zvolávali valné zhromaždenia, neodborne nakladali s majetkom spoločnosti (...)“.

V tejto súvislosti sťažovateľ poukázal na konanie pred Krajským súdom v Bratislave vedené pod sp. zn. 45 Cb 56/99 vo veci žaloby sťažovateľa o vyslovenie neplatnosti odstúpenia F., B. (ďalej len „F.“), od privatizačnej zmluvy uzavretej 22. mája 1996 medzi sťažovateľom a F. V tomto konaní Krajský súd v Bratislave vydal 20. júla 1999 predbežné opatrenie, ktorým zakázal F. akokoľvek disponovať s akciami tvoriacimi predmet uvedenej privatizačnej zmluvy a zvolávať valné zhromaždenia, meniť orgány a iným spôsobom zasahovať do činnosti Kúpeľov. Druhým predbežným opatrením z 8. septembra 1999 bolo tiež zakázané predstavenstvu a dozornej rade Kúpeľov zvolávať riadne a mimoriadne valné zhromaždenie a S., a. s. (ďalej len „S.“), Krajský súd v Bratislave prikázal zaregistrovať pozastavenie práva F. nakladať s predmetnými akciami.

Podľa názoru sťažovateľa tieto predbežné opatrenia F. ani S., ale ani „ďalšie orgány“ nerešpektovali. F. totiž „zabezpečil zvolanie valného zhromaždenia a. s. K. tak, že požiadal o jeho zvolanie Krajský súd v Banskej Bystrici a žalovaný v druhom rade (S., pozn.) vykonal registráciu prevodu akcií aj keď mu to vykonateľné predbežné opatrenie zakazovalo“. V takomto postupe vidí sťažovateľ obchádzanie zákona a stanovisko najvyššieho súdu v rozhodnutí o mimoriadnom dovolaní, že na krajský súd sa predbežné opatrenia nevzťahovali, je podľa jeho názoru „nevysvetliteľné a neakceptovateľné“.

Sťažovateľ v tejto časti odôvodnenia sťažnosti napokon zdôraznil, že aj napriek odstúpeniu F. od privatizačnej zmluvy a následného prevodu predmetných akcií z majetkového účtu sťažovateľa, neprestal byť sťažovateľ vlastníkom týchto akcií. Podal totiž okamžite žalobu o neplatnosť odstúpenia od uvedenej zmluvy, „teda mal a má za to, že účinky odstúpenia nenastali a nastanú až právoplatnosťou rozhodnutia súdu o danej spornej otázke“. V tejto súvislosti sťažovateľ poukázal na skutočnosť, že v spomínanom konaní o neplatnosti odstúpenia F. od privatizačnej zmluvy už Krajský súd v Bratislave rozhodol tak, že neplatnosť odstúpenia od zmluvy vyslovil. V čase podania sťažnosti však ešte tento rozsudok nebol právoplatný.

V časti sťažnosti tvoriacej zdôvodnenie porušenia čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy sťažovateľ iba uviedol, že po tom, čo na základe privatizačnej zmluvy nadobudol 51 % akcií Kúpeľov, tieto sa postupne „dostávali z nepriaznivého hospodárenia do zisku, boli (...) preinvestované nemalé finančné prostriedky a pripravené množstvo ďalších investičných zámerov“. V dôsledku postupu F. „prišlo k zastaveniu hospodárskeho rastu spoločnosti a jej následného úpadku do takej miery, že dnes spoločnosť je zadlžená, neschopná samostatného financovania pred absolútnym krachom“. Sťažovateľ zdôraznil, že ustanovenia spornej privatizačnej zmluvy plnil, na jej základe „zaplatil prvú splátku kúpnej ceny viac ako 30 mil. Sk a zmluvne bol zaviazaný preinvestovať na rozvoj akciovej spoločnosti do konca roka 2000 zhruba 76 mil. Sk. Do odňatia Kúpeľov a následného zbavenia vedenia Kúpeľov sťažovateľ preinvestoval zhruba 66 mil. Sk do rozvoja Kúpeľov. (...) V súčasnosti nemá žiaden dosah na reálne vedenie spoločnosti, jeho akcionárske práva sú nulové a súdy zamietajú jeho žaloby na neplatnosť konaní valných zhromaždení akciovej

spoločnosti Kúpele. Investícia a majetok sťažovateľa je viac ako siedmy rok neistý, nejasný a neberie z neho žiaden úžitok a tretie osoby s investíciami akcionára (väčšinového) nakladajú a dokonca ho i scudzujú“.

K porušeniu čl. 1 Dodatkového protokolu k dohovoru sťažovateľ uviedol, že štát podľa jeho názoru prostredníctvom súdnych orgánov „vytvoril také podmienky, ktoré umožnili tretím osobám neprimerane zasiahnuť do jeho vlastníctva“. Zdôraznil, že „podľa názoru Európskeho súdu, ak prichádza k trvalému upieraniu prístupu k majetku a strate akejkolvek kontroly na svojom majetku, ako aj možnosti užívať ho, je zasahovaním do práva pokojného užívania majetku v zmysle prvej vety článku 1 Dodatkového protokolu č. 1 Európskeho dohovoru“.

S ohľadom na všetky už uvedené argumenty „sťažovateľ sa domáha súdnej ochrany na Ústavnom súde a žiada rozhodnúť tak, ako je navrhnuté v časti sťažnosti Návrh na rozhodnutie vo veci samej“. V takto označenej časti sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd:

„1. Sťažnosti sťažovateľa obchodnej spoločnosti C., spol. s r. o. so sídlom B., vyhovel.

2. Vyslovil, že Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom č. k.: 40 Cbs 77/99-Ma-211 zo dňa 11. júna 2003, ktorým rozhodol tak, že návrh zamietol a žalobcov v 1. a v 2. rade zaviazal žalovanému nahradiť trovy konania vo výške 6.269,- Sk porušil ústavné právo sťažovateľa v zmysle článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a Článku 6 Európskeho dohovoru a článku 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky a medzinárodné právo vyplývajúce z Článkom 1 Dodatkového protokolu č. 1 Európskeho dohovoru.

3. Zrušil Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k.: 40 Cbs 77/99-Ma-211 zo dňa 11. júna 2003, ktorým boli porušené ústavné práva sťažovateľa.

4. V súlade s ustanovením § 56 ods. 3 písm. b) a d) zákona o ústavnom súde vrátil vec Krajskému súdu v Banskej Bystrici na ďalšie konanie.

5. Sťažovateľovi priznáva finančné zadostučinenie, ako náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch vo výške 500.000,- Sk (slovom: päťstotisíc slovenských korún).“

V závere sťažovateľ požiadal o nezverejnenie obchodného mena v Zbierke nálezov a uznesení ústavného súdu.

II.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V úvode predbežného prerokovania sťažnosti ústavný súd v prvom rade považoval za potrebné vysporiadať sa so znením jej petitu. Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Táto právna norma neumožňuje ústavnému súdu prekračovať petit sťažnosti a preskúmať postupy alebo rozhodnutia, ktoré v sťažnostnom návrhu sťažovateľ výslovne nenamieta. V okolnostiach posudzovaného prípadu to vzhľadom na formuláciu petitu predmetnej sťažnosti má za následok, že ústavný súd môže pri jej predbežnom prerokovaní posudzovať len postup a rozhodnutie krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 40 Cbs 77/99 z pohľadu ich súladu so základnými právami označenými sťažovateľom.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Z tohto znenia ústavný súd odvádza dôsledné uplatňovanie princípu subsidiarity jeho právomoci pri ochrane uvedených práv a slobôd, z ktorého vyplýva, že ústavný súd nemá právomoc poskytnúť ochranu právam a slobodám označeným v čl. 127 ods. 1 ústavy vtedy, ak túto ochranu poskytuje iný súd. Práve všeobecné súdy predstavujú tie „iné súdy“, ktoré poskytujú primárne ochranu základným právam a slobodám, ako aj ďalším v čl. 127 ods. 1 ústavy uvedeným právam a slobodám fyzických osôb a právnických osôb. Až v prípade, ak ochrana poskytovaná všeobecnými súdmi nie je možná vzhľadom na právom vymedzené limity ich právomocí, je založená právomoc ústavného súdu v konaní o ústavných sťažnostiach a v rozhodnutiach o nich túto ochranu poskytnúť (m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05 a ďalšie).

Rozsudok krajského súdu, ktorý bol v petite sťažnosti označený ako porušujúci sťažovateľom uvedené základné práva a slobody, ako aj ďalšie jeho práva, je rozhodnutím všeobecného súdu prvého stupňa. Ak sa sťažovateľ ako subjekt, ktorého právna pozícia bola týmto rozhodnutím ovplyvnená, domnieval, že postupom i samotným rozhodnutím boli porušené jeho práva uvedené v sťažnosti, mal možnosť využiť prostriedok nápravy, ktorý mu priznáva zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) a ktorým v tomto prípade je odvolanie ako riadny opravný prostriedok. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ toto svoje právo aj využil. V odvolacom konaní mu tak ochranu jeho práv bol oprávnený poskytnúť najvyšší súd ako súd odvolací.

Ústavný súd tak konštatuje, že v posudzovanom prípade existuje „iný súd“, ktorý poskytoval ochranu sťažovateľových základných práv a slobôd, ako aj jeho ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv, ktorú Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom. To má

za následok, že ústavný súd nemá dostatok právomoci poskytnúť ochranu sťažovateľom označeným právam v rámci preskúmania postupu a rozsudku krajského súdu v predmetnej veci. Z tohto dôvodu ústavný súd musel sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci.

Ústavný súd z časti odôvodnenia sťažnosti nazvanej „*PRÁVOMOC ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY*“ zistil, že sťažovateľ argumentoval v prospech právomoci ústavného súdu na preskúmanie označeného postupu a rozhodnutia krajského súdu aj poukazom na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) (rozsudok z 12. novembra 2002 o sťažnosti č. 47273/99, prípad Běleš a spol. v. Česká republika a rozsudok z 12. novembra o sťažnosti č. 46129/99, prípad Zvolský a Zvolská v. Česká republika).

Ústavný súd konštatuje, že obsah uvedenej judikatúry ESLP s prerokúvanou vecou nesúvisí. V citovaných rozhodnutiach sa ESLP zaoberal otázkou, či možno považovať dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok za účinný prostriedok nápravy, ktorý podávateľ sťažnosti musí pred jej podaním využiť. Podanú sťažnosť sťažovateľa však ústavný súd hodnotí vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu č. k. 40 Cbs 77/99-Ma-211 z 11. júna 2003 tak, že na konanie o nej nemá dostatok právomoci z dôvodu uplatňovania už popísaného princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplývajúceho z čl. 127 ods. 1 ústavy, nie pre nevyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných prostriedkov nápravy uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Z posudzovanej sťažnosti ústavný súd tiež zistil, že z viacerých (aj keď prevažne všeobecných) tvrdení sťažovateľa uvedených v odôvodnení sťažnosti by bolo možné usúdiť, že sťažovateľ považuje aj postup a rozhodnutie najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho (sp. zn. 4 Obo 149/2003), ako aj v záhlaví sťažnosti označený postup a rozhodnutie najvyššieho súdu v konaní o mimoriadnom dovolaní (sp. zn. 1 M Obdo V 9/2005) za porušujúce jeho označené práva a slobody. Tieto „tvrdenia“, ktoré sťažovateľ navyše ani relevantným spôsobom neodôvodnil a ktoré nie sú premietnuté do návrhu na rozhodnutie ústavného súdu vo veci samej, však ústavný súd nemohol hodnotiť inak, ako iba

súčasť sťažovateľovej argumentácie smerujúcej k podpore namietaného porušenia práv a slobôd sťažovateľa postupom a rozhodnutím krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 40 Cbs 77/99.

V tejto súvislosti bral ústavný súd tiež do úvahy, že sťažovateľ je v konaní pred ústavným súdom zastúpený advokátom, teda kvalifikovaným právnym zástupcom, ako aj výslovnú požiadavku sťažovateľa na obsah rozhodnutia ústavného súdu „(...) sťažovateľ (...) žiada rozhodnúť tak, ako je navrhnuté v časti sťažnosti *Návrh na rozhodnutie vo veci samej*“ (strana 10 sťažnosti).

Napriek tomu ústavný súd už nad rámec zdôvodnenia svojho rozhodnutia zdôrazňuje vo vzťahu k rozhodnutiu najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho, že pri ochrane práv a slobôd vymedzených čl. 127 ods. 1 ústavy v rámci konania o ústavných sťažnostiach neposkytuje túto ochranu v neobmedzenom časovom odstupe od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým tieto práva slobody mohli byť porušené (napr. I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02, III. ÚS 55/02, III. ÚS 62/02).

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Z príloh podanej sťažnosti ústavný súd dospel k záveru, že v čase podania sťažnosti (19. júla 2007) už rozhodnutie najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho muselo byť právoplatné podstatne dlhší čas ako dva mesiace. K tomuto zisteniu ústavný súd dospel na základe skutočnosti, že rozsudok najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho bol napadnutý mimoriadnym dovolaním generálneho prokurátora, ktoré možno podať len proti právoplatnému rozhodnutiu súdu (§ 243e ods. 1 i § 243g OSP).

Od doručenia mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora najvyššiemu súdu 26. augusta 2005 (čo je najneskorší možný termín nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia

najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu) do podania sťažnosti ústavnému súdu (19. júla 2007) uplynulo takmer 23 mesiacov, takže ústavný súd by tak aj v prípade existencie svojej právomoci na preskúmanie rozhodnutia najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho (sp. zn. 4 Obo 149/2003) musel kvalifikovať sťažnosť podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde ako podanú oneskorene.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia. Vzhľadom na to sa už nezaoberal inými nedostatkami podanej sťažnosti (nepredloženie kópie napadnutého rozsudku krajského súdu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. apríla 2008